

maal: end det, som vi have havt tidligere, hvergang der har været Rigsdagsamlinger, nemlig; om vi kunne tage Noget af Akademiets Overstud, og give det til det lærde Skolevæsen eller andre Indretninger. Jeg har mange Gange voteret derfor, og jeg vil ogsaa følge det ærede Finantsudvalg for denne Gang. Men da den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn's 5te Valgfæds er kommen saa udførlig ind paa Spørgsmaalet om Akademiets Rettsstandpunkt, saa vil jeg dog fremsføre den Betragtning, som jeg i den Henseende har. Naar jeg stemmer for, at; der fra Sorø Akademis Overstud bevilges Penge til forskjellige Indretninger; saa gjør jeg det ikke, fordi det er skæet mange Gange før, men fordi der er en Lov, som hjemler Anvendelsen af Akademiets Overstud i andre Diemed end til Akademiets selv, og denne Lov er Statuterne af 1828, hvorved Frederik den Sjette grundlagde Sorø Skole og Akademi. I disse Statutter er det nu for det Første sagt, at: endeel af Akademiets Indtægter skal anvendes til videnskabelige Forhold; og dernæst, at der ogsaa med Akademiets Midler skal arbeides paa praktiske Formaal for det private Liv. — som det kaldes der —, og at; der for Akademiets Regning; skal holdes en Anstalt for praktisk Landbrug og Forstvæsen. Der er altsaa angivet meget forskjellige Veie, ad hvilke Akademiets Overstud skal bruges, men saaledes, som Sorø Skole nu er, kunne disse Formaal ikke opnaaes ved, at sætte alle Pengene paa Skolen; thi der lærer man hverken Landbrug eller Forstvæsen, og ved at anvende endeel af Overstudet til Landbohøjskolen eller i andre lignende Diemed følger man altsaa Statuterne. Dernæst siges der i disse, at Sorø Akademi skal have en Grundfond, som ikke maa angribes, men denne Grundfond bestaaer i Godset og Bygningerne, og der staaer fremdeles, at naar Overstudet ikke bruges aarlig, saa skal det ikke henlægges til Grundfonden, men der skal dannes en Reservecfond, som man kan bruge, naar man har det behov. Derved troer jeg ikke, at det ligefrem er givet, at Akademiets aarlige Overstud uden videre kan anvendes i de Formaal, som Statuterne angive, og Akademiets har neppe nogen Ret til at forlange de aarlige Overstud acimulereede til

Grundfonden. I Henshold hertil har jeg bestandig, saa ofte der har været Spørgsmaal om at fordele Sorø Akademis Overstud, stemt for at bevilge en saadan Fordeling. Jeg troer som sagt ikke, at man behøver at paakalde Erfaringen eller Tidens Brug til Forsvar for denne Fremgangsmaade, men at Adkomsten til at fordele Akademiets aarlige Overstud ligger i selve Statuterne. Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn's 5te Valgfæds kaldte Kultusministeren Sorø Akademis Bærg; dette kan være en meget god Betegnelse, men naar den ærede Rigsdagsmand meente, at Ministeren ikke værgebe vel for Akademiets, dersom Overstudet anvendtes saaledes; som det her er foreslaaet, saa maa jeg deri modsiges det ærede Medlem. Den Anvendelse, som foreslaaes for Overstudet, iaar, staaer efter min Mening langt over den, som det har faaet flere Gange tidligere; og jeg henviser i den Henseende til Bygningen paa Kongens Nytorv, der staaer til Anmindelse om en tidligere Bevilling; det Forslag, som her foreligger, anseer jeg for langt bedre end det, som dengang blev antaget efter Foranledning af en daværende Kultusminister. Det, som Ministeren efter min Mening særlig skal værne om paa Sorø Akademi, er, at Skolen der sættes istand til, uden Besvær og uden Trang, at opfylde det videnskabelige Formaal, som den til en given Tid har, og jeg troer derfor, at det er meget urigtigt af Finantsudvalget at sige: Naar de lærde Skoler ere faldne, og det gaaer tilbage for dem, og vi derfor maae forhøje Contingentet for deres Elever, saa skulle vi ogsaa forhøje Contingentet for Eleverne i Sorø lærde Skole. Det er denne Betragtningssmaade, som Finantsudvalget bruger i sin foreliggende Betænkning, og som jeg mener, er urigtig. Baade de lærde Skoler og Sorø Akademi skulle bestaae ved deres egne Midler, selvstændig hver for sig, saaledes skulde den ideale Stilling være; men at nu det lærde Skolevæsen gaaer fallit og trænger til Hjælp af Fættren i Sorø, dette kan dog virkelig ikke forpligte denne Fætter til at gjøre sig ligesaa fattig, som det lærde Skolevæsen i Virkeligheden er. Derfor er der en faldt Slutning i Finantsudvalgets Forslag om at forhøje Contingentet for Eleverne i Sorø, og derfor troer